

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52-31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28.

Erdélyi véreinkért.

Románia palástolt gyűlölete irántunk, magyarok iránt, állhatatosan élesztett éhsége hazánk gyöngyére, a bérces, a kincses királyhágóntúli hazai területre — arra vezetett, hogy álnok módon reánk tört. Mint a «dögkeselyű» rontott határainkon át, meglepve a semmirosszat nem sejtő évszázados szomszédot. Erdélyi véreink mindenüket odahagyva menekültek otthonaikból az ádáz ellenség elől. Nincs sok szóra szükség: fogadjuk magyaros testvéri szeretettel kivétel nélkül erdélyi véreinket, a magyar hazának gyermekeit. Adjunk helyet otthonunkban, ruházzuk fel ruhátlan gyermekeiket. Adakozzon ki-ki tehetségéhez képest a nélkülözök segítésére. Tanító és tanár testvéreinknek megnyitottuk a lellei üdülőházat. Most meg minden lelkesítő szölamok nélkül értesítjük olvasóinkat, hogy minden irányú támogatása a menekülteknek: hazafias kötelességünk. Addig, míg hős katonáink Erdély bérceit meg nem tisztítják a betolakodott álnok szomszédtól, amit a jó Isten nem sokára megérnünk enged: addig minden menekült-ről gondoskodjunk, hogy egy se éhezze, egy se fázzék.

A magyar tanítók menekült tanítók segítőbizottsága tömöríti Budapesten a magyar tanítók országos egyesületeinek vezetőségeit, hogy a segítés kötelességét így együttessen végezzük. Adományok az Eötvös-alap Ferenc József Tanítók Házába (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca) a bizottság címére küldendők. A Kath. Tanügyi Tanács háborús segítőbizottsága is szétküldte ismét kéréseivel. Ismételjük: ki-ki tehetsége szerint siessen segíteni menekült véreinken.

Értesítések:

Az erdélyi püspök üzenete menekült papjaihoz és tanítóihoz. Az erdélyi egyházmegye azon papjai, statusai, tanárai és róm. kath. tanítói, akik állomáshelyükről kénytelenek voltak távozni, jelentkezzenek írásban vagy telefonon az egyházmegyei hivatal budapesti megbízottjánál a Regnum Marianumban, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. (Telefon 2-46.). Tekintettel arra, hogy a jelenleg is Gyulafehérvárt működő püspöki hivatallal az érintkezés rendkívül késedelmes, azoknak jelentkezése is kívánatos, akik mostani tartózkodási helyüket Gyula-

fehérvárra már bejelentették. Ugyancsak itt jelentendő be, ha valamely egyházmegyének kiegészítő papra van szüksége.

Államsegély a bevonult tanítók helyetteseinek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 108966/1916. szám alatt megkeresést intéz az egyházi főhatóságokhoz és abban szóva teszi azt a körülményt, hogy a tanítók jelentékeny részének katonai szolgálatra történt bevonulása következtében számos községben hosszabb-rövidebb idő óta nem részesültek a tankötelesek rendszeres oktatásban. A miniszter intézkedést kér arra nézve, hogy a most kezdődő iskolai évben a tanítás rendszeresen biztosíttassék s ez okból kívánatosnak tartja, hogy a bevonult tanítót katonai szolgálatának tartamára arra kiegészített egyén állandóan helyettesítse. A helyettes lehet okleveles tanító vagy tanítónő, tanító-képezdőt, vagy annak legalább két évfolyamát végzett tanítójelölt, valamint tanításra még alkalmas nyugdíjas tanító és tanítónő is. Ilyen helyettesek alkalmazásához a miniszter hajlandó segédkezést nyújtani oly módon, hogy amennyiben a hitközség költségvetéséből és a hívek hitfelekezeti iskolai adójának százalékát igazoló helyhatósági bizonylatból igazolva látja, hogy az iskolafentartó a helyettesi díj teljes összegének fedezésére szegénysége miatt képtelen, az iskolafentartó által megajánlott helyettesi díjazást 800 koronáig államsegéllyel egészíti ki olyan esetben is, amidőn az illető tanítói állással egybekötött fizetéskiegészítő államsegélyt a katonai szolgálatot teljesítő tanító teljes összegében élvezi. Megnyugvással veszi tudomásul a miniszter, ha a tanítók helyettesítésére a lelkészek is vállalkoznak és részükre, ha a tanítót rendszeres tanítás végzésével helyettesítik, az iskolai év végén méltányos jutalomdíjat fog folyósítani.

Az erdélyi menekült tanulók iskoláztatása. Az erdélyrészi menekültek központi irodája a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól nyert értesülés alapján közli az érdekeltekkel, hogy a középiskolai tanulók jelenlegi tartózkodási helyük középiskoláiba létszámon felül is felveendők és vagyontalan-ságuk esetén minden díj fizetése alól felmentendők. A tanulók esetleges felvételi, javító- és pótlóvizsgálatai bármely középiskolánál megtarthatók. Ugyanez áll az elemi iskolák tanulóira és az óvodás gyermekekre nézve is, akik szintén felveendők tartózkodási helyükön lévő iskolákba és óvodákba.

A menekült kir. tanfelügyelőségek székhelyei jelenleg a következő helyeken vannak: Szeben vármegyéé Zomborban, Udvarhelymegyéé Szolnokon,

annak, hogy *Korompai Brunswik Terézia* grófnő az első *Angyalkert-et* létesítette Budán. *Wargha István*, az első óvónöképző-intézet igazgatója, *Eötvös József* báró közoktatásügyi miniszter, *Fábián Gábor* 1848. évbéli képviselő s *Várady Gábor* 1868. évbéli képviselő nevei jelzik az utat, amely után *Csáky Albin* gróf miniszter 1890. évi április hó 28-án benyújtotta a képviselőházban a kiseddövásról szóló törvényjavaslatát, amelyet 1891-ben szentesített a király s iktattak a magyar törvénytárba. A «Kisedd-óvodákat Magyarországon Terjesztő Egyesület» érdeme, hogy a törvényalkotás esztendeje már szóttevő alpra építhetett. A törvényalkotás idejébéli állapotot s az ezt követő negyedszázad fejlődését *Ballai* a következő táblázatban mutatja be :

A kiseddnevelő intézet jellege	1891			1912-13			összesen	
	kiseddnevelő intézet	állandó nyári	összesen	kiseddnevelő intézet	állandó nyári	összesen		
Állami	62	8	70	1026	27	47	1100	
Községi (várm.)	97	13	86	196	724	124	452	1300
Alapítványi...	30	2	32	14	1	1	15	
Egyesületi	213	—	213	109	5	10	124	
Róm. kath.	113	—	113	190	10	—	—	
Görög kath.	—	—	—	—	—	—	—	
Görög kel.	3	—	3	20	2	—	—	
Reformat.	7	—	7	5	—	—	—	
Ágost. h. ev.	14	13	27	17	7	—	81	
Izraelita ...	5	—	5	3	—	—	—	
Magán	91	—	91	54	8	3	65	
Összesen ...	635	36	86	757	2162	183	594	2939

E kimutatás azt beszéli, hogy a magyar állam, a községek (vármegyék) és a róm. kath. egyház vállvetve buzgólkodtak a kiseddnevelés előmozdításán; ma is őket illeti e téren a vezető szerep.

A II. részben tanulmányunk nagy vonásokkal, de mégis alaposan és tárgyilagosan ismerteti a kiseddnevelés fejlődő irányzatait. Mi csupán e fejlődés *eredményeire* mutatunk rá :

A fejlődés során három egymástól határozottan elkülönülő tanítást, egymásból természetesen fejlődő irányt, iskolát különböztethetünk meg : a *Wargha*-iskolát, a *Fröbel*- és a *gyermektanulmányi* irányt.

A) A *Wargha-jéle kiseddövökban* a didaktikai hatás, az ismeretterjesztés dominált, eszközei a tanintézetek eszközei, módszere a szemléltetés és a társalgás volt.

B) A *Fröbel-intézetekben* szintén túlsúlyban volt az ismeretnyújtás s a cél a kis gyermek tehetségeinek együttes kifejtése volt, azonban ezen intézetekben már érvényesülhetett a gyermek aktivitása is. Igaz ugyan, hogy a kis gyermek előre megszabott keretekben, meghatározott módon s időben fejthetett ki tevékenységet s e munkájában intenzív értelmi hatások kísérték. Eszközei a *Fröbel* foglalkoztatási eszközei voltak, módszere a megértetés, az előmutatás volt.

C) A *magyar iskola* már a *gyermektanulmányi irány* ösztönös egyengetője volt. Rést ütött a rendszer merevségén, amelyen keresztül áramlott be a magyar kiseddnevelő intézménybe a friss, éltető nemzeti levegő és a magyar gyermek temperamentuma, játéka. Eszközei a *Fröbel* foglalkoztatási eszközei voltak, de alkalmazta a kis gyermekek által mindenkor kedvelt kavicsot, orsót, szalmát, színes lapokat, a népies mondókákat, dallamokat, játéko-

kat stb., módszere azonban szintén az előmutatás és társalgás volt.

A *gyermektanulmányi irány* a kiseddnevelő-intézetek középpontjába nem a rendszert, az eszközt, a módszert teszi, hanem a gyermeket, a gyermek fejlődő testi és szellemi habitusát. A kis gyermek testi és szellemi fejlettsége a mértéke az alkalmazott eszközöknek és módszereknek. A *gyermektanulmányi irány* célja a kis gyermek testi és értelmi erői kibontakozását elősegíteni, mert az ezirányú vizsgálatok kiderítették, hogy a kis gyermek szervei és képességei nem fejlődnek egyszerre, együttesen, hanem az egyes szervek és képességek az általános fejlődés menetéből kiemelkedve gyorsabban fejlődnek s ugyanazon időben a többiek fejlődésükben lassabban haladnak. A módszer ehhez a célhoz alkalmazkodik : az ösztönyszerű foglalkoztatással megtalálni a szükségletet, megtalálni az elsősorban fejlődő szervet és képességet s ennek fejlődését elősegíteni. Eszközei mindazon anyag, amelyekkel magát a kis gyermek kifejezni képes, főképen azonban az agyag, a rajzolás, a játék.

Ballai befejezésül azokról emlékezik meg, akiknek munkássága volt e fejlődés hajtó ereje. A törvény szentesítése után való idő nevelő munkásainak irodalmi termeléseiből kivált *Péterffy Sándor*, *Peres Sándor*, *Láng Mihály*, *Számord Ignác*, *Exner Leó* és *Végh József* tűnnek ki. A magyar iskola-aldott mesterei *Péterffy* és *Peres* voltak. *Peres* nemcsak szakmunkákat írt, hanem a magyar kiseddnevelési irodalomnak kiváló historikusa is. Kiváló munkatársuk volt *Láng Mihály* óvónő- és tanítóképző-intézeti igazgató, aki kivált módszertan műveket írt. *Számord Ignác* róm. kath. óvónöképző igazgató *Esztergomban* (Kiseddnevelés és módszertan. 3 részben. II. kiadás. Budapest, 1905. Ugyancsak ő dolgozta ki a kath. óvodák részére a püspöki kar által előírt *munkatervezetet*. *Exner Leó* tanár (Hódmezővásárhely), *Végh József* tanár (Budapest), mint a mesterek hű tanítványai s a kiseddnevelés önálló, értékes munkásai folytatják az előadók munkáit.

Ballaival együtt mondjuk, hogy : a magyar kiseddnevelés útjára büszkén tekinthetünk vissza. Magyar kérdés volt, magyar szív és magyar ész indította útnak ; s a *Fröbel*-hatás idejét leszámítva, ment volt idegen hatásoktól s fejlődhetett a mi éghajlatunk, a mi gyermekeink temperamentuma és szükségletei szerint. Nemcsak kiseddnevelőink, hanem valamennyi pedagógusunk haszonnal forgathatja ezt a történelmi vázlatot ; egy, a gyermeket melegen szerető és a kiseddnevelés irodalmában már eddig is jól ismert pedagógus írását.

«Szegény füzetek.»

Írta: *Homolya Ilona*.

Ősz van. Még verőfényes délelőttön kitarulnak a rég lezárt ajtók, hogy befogadják már ismert és ujjannan érkező mindennapi vendégeiket. S azok jönnek... Nagy, ártatlan gyermekszemükben még ott ragyog a pajkos, játékos nyárnak utolsó tündök-lése, de ajkukon már elhal a hangos kurjantás, amint belépnek az ajtón. Régi kedves ismerős nekik minden : a padok, a komolyképi fekete tábla, meg a térkép, melyen annyiszor mutatták meg egymásnak, egymást túldicsékedve : Nézd e, itt harcol az apám ...

Az első hetekben az iskolai élet még nem teríti ki rájuk a megszokás szürke köntösét, ugyancsak élénk az élet 10 percében. Megannyi apró haszontalan dolog, melyre mi felnőttek ügyet sem vetünk, ő előttük nagyon fontos valami. Egy egy tárgy sokszor heteken át érdekes téma marad. Legtöbbször most még a nyári kedvteléseket emlegetik. Aztán meg az új könyvekről, irkákról folyik ugyancsak komoly diskurzus. Nincs az a kereskedő, ki annyi rutinnal tudná felbecsülni a másik noteszét, tollszárát, mint a diák. Természetes, hogy mindig a másiké tetszik jobban, de ezt előszóval is bevallani ép oly abszurdum volna, mintha a cigány saját lovát ócsárolná. Kis lelkükben azonban már ott van a vágy, sőt komoly vásárlási szándék, hogy ő birtokukban is legyen egy *ugyanolyan* iskolaeszköz, mint ami a szomszédnak, vagy esetleg az osztály többségének van. Ezek az egyöntetű vásárlások Achilles-sarkát képezték minden kor tanulójának. Mert a divat tartatlan szeszélyességében még az iskola ajtaját is megkopogtatja. Nevessenek ki, mégis kimondom, hogy: irkával, tollal, noteszszel ép úgy divatoznak kicsinyeink, mint mi a nyakkendővel vagy kalappal. Más időkben, ha realis eszünkkel helytelenítettük is e kisdéd pazarlást, de megjegyzéseinket elhallgattuk, mert nem volt semminek oly nagy értéke, mint most. Aztán valljuk meg azt is: talán kissé elrészélyenült mosollyal gondolunk vissza boldogult gyermekkorunkra, mikor mi sem voltunk különbek e tekintetben. Vajjon kinek nem volt egy ceruzavédője, radirja vagy más valamije, amelyen „mindegyiknek volt!”

Most azonban nagyot változott az idők folyása. Nem mintha a divat nem uralkodna — mert ez talán az egyetlen király, mely ellen hiába harcolunk a józan ész minden fegyverével — még sem tudjuk számúzni birodalmából. Nem, a divat van, lesz és marad mindenütt és mindenkorban, hanem az anyag, ami szeszélyét kielégítse, megcsappanhat, sőt kifogyhat mint napjainkban is látjuk. Milyen szép volna, ha ezekre szánt filléreket kis tanulóink egy, erre a célra szembetűnően elhelyezett perselybe raknák és év végén — vagy mikor alkalom adódik — fölajánlhatnák valamire. Talán a háború következtében nyomorúságba jutott tanulók taneszközeinek, irkáinak beszerzésére. Különösen az utóbbi nem kis mértékben aggasztja a szegénysorsú szülőket, mert a papír, irka, több mint 400%-kal drágult s egy évben a tanulóknak mennyi, de mennyi irka kell! Ezen a téren mi tanítók is tehetünk valamicskét. A mult évről maradt, nem egészen teleírt füzeteket újra elővételjük a tanulóval. (Igaz, hogy helyesebb úgy, ha még vizsgai kiosztásnál visszatartjuk mint az én osztályomban történt.) A jobbmódú tanuló könnyebben szerzi be ezen a téren szükségletét, míg a szegények számára készíthetünk úgynevezett „szegény füzeteket”. Ha egy-két teleírt oldalról van csak szó, azt eltávolítjuk, de ha már félig telt az irka, úgy ott is maradhat. Födelére kicsiny fehér papírdarabkákat raggatunk, hogy erre az új tulajdonos nevét írassuk, ami egyúttal el is takarja a régi nevet. Ezen munkánkba könnyedén bevonhatjuk a tanulókat, hisz az szívesen és örömmel adakozik, csak nyujtsunk hozzá módot. Lelkükre pedig nemesítő hatással van, mert növeli

a közösségnek, testvéries szeretetnek érzését. Ugyanilyen alapon csinálhatunk „szegény rajz-, hangjegy-, toll-, ceruza- stb. alapítványokat saját osztályunk körén belül, mellyel annak idején segíeyezhetjük a rászorulókat.

Mindezek, még oly csekélységeknek lássanak is, e háborús takarékossgal a sok millió kiadástól elgyöngült országnak, a drágaság következtében nyomorúságba jutottaknak mégis csak némi segítségére vagyunk vele. Másrészt még szolgálatot tesszünk vele a hazának, mert a papiros-ipar ügyis szükségét lát a különböző hiányok miatt. Ha mi minden sornyi tiszta helyet fölhasználunk most, talán lesz annyi eredménye, hogy kevesebb irka kell az 1916/17-ik tanévben s gyermekeink megszokják a takarékossgát a papírral, mert addig ugyancsak könnyelműen bántak vele. Papír, irka, ceruza pazarlása minden idők tanulóinak kedvenc és nagy közhibája volt.

Mennek az öreg harangok...

Irta: Bodonyi Nándor.

Homályló gyümölcsös pagony felett,
Bogarhátú kicsiny házak közül
Merengve néz az esti szürkületbe
A messze ellátó sugár torony...

Az ég boltján tépett felhők sora,
Mint harcmezőn a jeltelen sírok;
Mikre rózsákat hint az alkonyat...

A pásztor és a nyáj nyugvóra tért;
Kóbor madár éji szállást keres.
Nincs illatos virág a réteken.
A letarolt mező üres, kopár;
Nem díszlik rajta már érett kalasz;
Nem zeng trillázva víg pacsirtaszó,
A kósza szél száguld felette csak...

Hová lett a rétekről a virág?
Hová lett a mezők érett kalásza?
Hová lett a vidám pacsirtaszó?

A rét virága s a mezők kalásza
Elköltözött innét mind messze tájra.
Velők elment a víg pacsirtaszó;
Helyettök itt csak *sóhajok* maradtak...

Harangszó csendül át a néma tájon,
Imára serkentő szelid harangszó;
Szívünkben visszhangot kelt rezdülése:
Visszhangja csendes, boldog áhitat,
Mely föl a csillagos magasha von...

— Bim-bam! — kong-bong, züg-büg a vén harang
A messze ellátó sugár toronyból...
És hangja szétárad, mint ködgomoly,
Mely a völgyekre s a szívekre ül.

A hang nyomán borus balsejtelem kél;
Léleknyomasztó bús balsejtelem:
— A vén harang utólszor kondul itt ma,
Utólszor kondul itt ma estimára...

Holnap már ő is megy... holnap viszik.
Sugár torony vén szózatot harangja,
Melynek hangját úgy elhallgattuk eddig,
Mintha szívünk mélyéről csengene:
Hová készülsz?! Mert hagysz magunkra minket?

— Bim-bam, bim-bam! — kong-bong a vén harang, —
És aki hallja, fájó könnye csordul...

Bim-bam... biz én öreg legény vagyok!
Kis gyermekek, ma meglett férfiak,
Kiket a porba játszva láttam egykor,
Úgy ismertek már, mint öreg legényt...

De mégis elmegyek... Hív a haza!...
Nem egymagam megyek. Többen megyünk:
Megannyi vén legények, vén harangok...
Hová megyünk? — El innét messze tájra!
Oda, hová mezők érett kalásza,

S a rét virá
Megyünk a
Holnap bel
S beosztnak
Kis gy
Kiket
Magam
Mind e
De mos
— Meg
Szavam
De meg
Dörgő
A berc
Félelm
A meg
Egy lángte
Enyészet, p
Az ég ellen
A *bún* kész
Cégerét ütö
A lelki szer
Mely a szív
Fejét felít
Alávalóság
A nemtelen
A bamba á
Meg a pok
Levetve ál
És hull a
Árvák síra
Reményves
Szárnyasze
Az áldott
Harcok bö
De én a h
Harsogva
A bérce
— Pokolb
Pusztuljon
Ki durván
Legyen ig
Legyen em
Avagy ha
Mióta
Kezéb
Egym
S az
Ez es
S mi
A tes
Embe
Testv
S a k
A har
S a z
Az eg
A má
És eg
És eg
Dehat ner
E gyilkos
Árvák síra
Reményve
Örökké ta
S kellett
Kellett e
— Ó gyá
S ha győ
Ha majd
És vissza
Fölré-e m
Ki fog fe
Ha g
Hogy
És n
Becsi
Erén

S a rét virága mind előre ment ...
 Megyünk a harcmezőre: hadba szállunk!
 Holnap belőlünk *ágyút* öntenek
 S beosztanak minket is majd a menetbe ...
 Kis gyermekek, ma meglett férfiak,
 Kiket a porba játszva láttam eddig
 Magam körül, a régi ismerősök,
 Mind elköltöztek, én magam maradtam;
 De most már én sem késem itt soká:
 — Megyek utánatok én is fiúk! —
 Szavam nem hallják itthon egyidőre;
 De meghallják ott kint a harcmezőn!
 Dörgő kiáltásom harsogva zúg
 A bérceken át, a harci vészen át,
 Félelmet és halált röpítve szét.
 A megdöbben ellenség vad szívébe ...
 Egy lángtenger körül egész világ!
 Enyészet, pusztulás mindenfelé:
 Az ég ellen fölzendült a pokol,
 A *bűn* készül az *erényt* eltiporni!
 Cégért ütött közöttünk a galádság,
 A lelki szenny, a piszkos indulat,
 Mely a szívek mélyén lapult meg eddig,
 Fejét felütve most mind harcba készül!
 Alávalóság, hitvány gyűlölet,
 A nemtelen kalmári kapzsiság,
 A bamba álnokság, a konclesés,
 Meg a poklok minden veszett hada,
 Levetve alarcát, mind ellenük tör ...
 És hull a vér és egyre foly a könny!
 Árvák siralma, özvegyek fohásza,
 Reményvesztett szülők keserve, búja
 Szárnyaszegetten tör az ég felé ...
 Az áldott *Béke* messze szállt el innét;
 Harcok bőszielt viharja zúg felettünk; —
 De én a harc viharját túlkialtom!
 Harsogva és dörögve zeng szavam
 A bérceken át, a harci vészen át:
 — Pokolba a sátán veszett hadával!
 Pusztuljon a föld színéről a gaz,
 Ki durván és merészen ellenünk tör!
 Legyen igazság, erény, becsület,
 Legyen emberség és testvériség. —
 Avagy ha kell, pusztuljon a világ!
 Mióta csak földünk az Alkotó
 Kezéből kikerült, két eszme küzd
 Egymással szemben: a *bűn* s az *erény*!
 S az emberfajt, mely itt a földön él,
 Ez eszmék osztják két táborra szét ...
 S mióta testvérét Káin megölte,
 A testvéröldöklő harc egyre tart.
 Embert ember gyilkol vad gyűlölettel,
 Testvér testvérré tör kegyetlenül.
 S a két tábor küzdelme nem szűnik,
 A harci zászló folyton fent lobog.
 S a zászlóikon felírva jelszavak;
 Az egyikén: Emberség, Becsület;
 A másikén: Álnokság, Hitszegés!
 És egyre tart az ádáz küzdelem
 És egyre hull a vér és foly a köny ...
 Dehát nem ér ez véget már soha?
 E gyilkos áldozat, e vérozón,
 Árvák siralma, özvegyek fohásza,
 Reményvesztett szülők keserve, búja
 Örökké tart s nem ér véget soha? —
 S kellett nekünk e szörnyű vérozón?
 Kellott e nagy világfelfordulás? ...
 — Ó gyász, ó fájdalom, hogy kellett!
 S ha győzünk ... ha siker mosolyg felénk ...
 Ha majd lezárjuk véres számadásunk
 És visszatér a Béke angyala:
 Föler-e majd a díj az áldozattal?
 Ki fog felelni egykor mindezért?
 Ha győzünk?! ... Hah, már győzelmünk fele,
 Hogy eddig nem tiportak porba minket!
 És nem tipornak porba ők soha ...
 Becsületet gázság le nem tiporhat,
 Erényt le nem igazhat hitszegés:

Vagy győzünk, vagy mind együtt pusztulunk!
 Nagy *díjnak* mindig nagy volt *áldozata*.
 S mi most a legnagyobbért harcolunk:
 A Béke s a dicsőség lesz díjunk ...
 S kellett, igen kellett e vérozón;
 Kellott e könyvtenger, hogy mind lemossa
 E sok fertelmet, bűnt a föld színéről!
 Kellott e nagy világfelfordulás,
 E pusztító lángtenger kelletett,
 Hogy a feldúlt világnak romjain
 Támadjon egy új társadalmi rend,
 S épüljön fel egy boldogabb jövőndő,
 Amelyben erkölcs, becsület, erény
 Ott ülnek sorban az első helyen!
 Hol az igazság lesz csak úr felettünk,
 Nem kalmár kapzsiság, nem nyers erő ...
 Hadd égjen hát körül egész világ!
 Hadd égjen hát, mint szörnyű nagy kohó,
 Melyben az *arany* elvál a salaktól ...
 Hadd szálljon a felszínre az arany,
 S hadd üllepedjék alul a salak! —
 S ha majd a durva góg, pökhendi dac,
 Viszályt hintó gyűlölség, hitszegés
 Odvába visszatér hunyázkodottan;
 Ha felfuvalkodottság, nyers erő
 A porban fetrengnek mind eltiportan;
 S ha a tisztult szívekbe visszaszáll
 A száműzött testvéri szeretet;
 Ha visszajő a Béke angyala
 S kardokból *sarlót* és *kaszt* kovácsol ...
 Ha *ágyukból* harangot öntenek:
 Ó, akkor én is, én is visszatérek
 És meghalljátok újból itt szavam,
 Midőn harsány szavakkal hirdetem
 A szent hallelujás föltámadást:
 Az áldott Béke boldog ünnepét!

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Brunovszky Rezső abécés könyvei. Mikor néhány évvel ezelőtt megjelent az első Brunovszky-féle abécés könyv, azt irtuk róla, hogy jelentős pedagógiai esemény, mert benne a katolikus iskola egy egészen új típusú könyvet kapott. Azóta e felfogásunk kétségtelen igazolást nyert az e könyvet használó és pedig eredményesen használó tanítóság tapasztalatai révén is, úgy hogy ma már nemcsak egyféle Brunovszky abécés-könyv van, hanem a pedagógiai készütség folytán ezek száma immár ötre emelkedett és pedig: Új abc és olvasókönyv a biblia és káté elemeivel. Nagy kiadás. Kombinált módszer. (Ára 62 fillér.) — Ugyanaz. Kisebb kiadás. (Ára 50 fillér.) — Ugyanaz. Kisebb kiadás. Irva — olvastató módszer szerint. (Ára 50 fillér.) — Ugyanaz. Nagy kiadás. Fonomimikai módszer szerint. (Ára 62 fillér.) — Ugyanaz. Kisebb kiadás. Fonomimikai módszer szerint. (Ára 50 fillér.) — Nagyszámú kép fokozza használhatóságát e könyveknek (a nagy kiadás 500 képet tartalmaz!), amelyekben abécé, káté és biblia van együtt s úgy teljes joggal a katolikus iskolák legtekélyesebb abécés könyvének nevezhetjük ezeket.

HIREK.

Mailáth Gusztáv gróf püspök hiviért. A főrendek gyűlésén *Mailáth gróf* erdélyi püspök meghatóan szólalt föl az erdélyi menekültek érdekében. Kérte a minisztert arra is, hogy munkatársait, a lelkészeket, tanítókat, tanárokat vegye oltalmába.

Jankovich kultuszminiszter úr készséges válaszában kijelentette, hogy már intézkedett minden irányban. A hitfelekezeti és községi alkalmazott tanítók díjlevelük szerint megillető fizetésüket az államtól kapják meg, ha nem is élveztek államségélyt.

A szatmári püspök háborús alapítványai. Október 7-én lesz tíz esztendeje, hogy dr. Boromisza Tibor szatmári megyéspüspök püspöki székét elfoglalta. Ezt a jubileumot az egyházfejedelem igazán nagy-szerű fejedelmi módon öhajította megörökíteni, ezért 315.000 korona értékben az itt következő alapítványokat tette: Az egyházmegyei papi nyugdíj-alapra az eddig adott 65.000 koronának 100.000 koronára való kiegészítésére 35.000 koronát adományozott. A szatmári irgalmas nővéreknél két szatmáregyházmegyei hadiárva leány nevelésére 20—20 ezer, összesen tehát 40.000 koronát tevő alapítványt, az Irsik-árvaházban pedig két szatmáregyházmegyei hadiárva fiú nevelésére szintén 40.000 koronás alapítványt tett. Végül később meghatározandó egyházmegyei célt szolgáló alapul 200.000 koronát adott.

A kartársi szeretet példája. Kisfaludy Mihály környei r. kath. igazgató-tanító kartársunk levelet intézett lapunk szerkesztőjéhez, melyben felkérte őt, hogy menjen ki a pályaudvarra és az érkező menekültek közül egyik tanító családot két vagy három gyermekkel küldje hozzá Környére, hogy saját lakásán otthont és ellátást adhasson nekik

addig, míg boldogan ismét visszatérhetnek békés otthonukba. A kívánságot azonnal teljesítettük. Isten fizesse meg! Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács segítőbizottsága külön levélben is mondott köszönetet szeretett kartársainknak.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEL.

B. K. A hadiségély kiutalásának módját a V. K. miniszterium rendelete előírja. Az eljárást a királyi tanfelügyelőségek által megküldött rendelkezéseknek megfelelően az illetékes iskolaszék elnöke végzi. A hitfelekezeti és községi iskola mindenik tanítója megkapja a hadiségélyt, ha az illető iskolánál állami segélyt élvező tanító működik. Tehát az iskolaszéki elnök azokat is előterjeszti a hadiségélyre. — **F. M.** November 1-től. — **G. L.** Készséggel támogatom. — **H. M.** Köszönet. Jövőben is készséggel adunk helyet könnyed értekezéseinek. — **Érdeklődő.** Az iskolaszéki tag jogait, azok összeférhetlenségi eseteit és általában a tanítói választások rendjét a kath. népoktatási intézetek Rendtartási Szabályzata határozza meg. Aki közvetlenül érdekelt fél, az sehol, így tehát az iskolaszéki ülésen sem élhet szavazati jogával. Sőt föláll és távozik, míg annak az ügynek tárgyalása és az elrendelt szavazás tart. — **M. R.** A most kiadott rendelet intézkedik. — **F.** Addig, míg az illetőt halottnak nem nyilvánítják, ő neki, illetőleg azoknak, akikre *átutalta* törvényes járandóságait, a fennálló törvényes rendelkezéseknek megfelelően kifizetni kötelesek, mert a fizetést ő kapja ma is, aki a harctéren a hazáért és az otthonmaradottakért és általában életének feláldozásával küzdött.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK.

A pályázati hirdetéseknel minden szó egyszeri közlési díja 6 fillér.

Esztergomi érseki megye.

A **pozsonycsákányi** róm. kath. elemi népiskolához október 1-től 1917 április végéig terjedő időre. 80 kor. havi fizetéssel és egy szobából álló lakással tanító, vagy tanítónő kerestetik. Választás *szept. 14.* d. e. 10 órákor. Kérvények a plébániahivatalhoz küldendők. *Iskolaszék.* 549 2—2

Az **érsekléli** (Komáromm.) iskolaszék kitanítói állásra pályázatot hirdet *szept. 30-ig.* Pályázhatnak férfi, nő, nyugdíjas tanító és óvónő is, fizetése 80 kor. havonként. *Iskolaszéki elnökség.* 667 1—1

A **rimóci**, (Nógrádm.) kitanítói állásra helyettes kerések. Kötelessége: egy osztályt tanítani és a kántori teendőket végezni. Nők is pályázhatnak. Fizetése 800 kor., lakás, két öl tűzifa, mintegy 300 kor. stólajövedelem. *Dr. Frank István* plébános. 631 1—1

Az **ábrahám** (Pozsonym.) róm. kath. iskolához a hadbavonult tanító hazaérkezétségéig helyettesre van szükség. Fizetése 800 kor., lakpénz 240 kor. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények *f. hó 24-ig* az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 533 1—1

A **nagyfödemesi** róm. kath. osztálytanítói (női) állásra *szept. 30-ig* pályázat hirdetjük. Javadalma törvényes fizetés, butorozott szoba fűtéssel és 120 kor. lakbérpótlékkal. Kellően felszerelt folyamodványok iskolaszékhez Nagyfödemesre (Pozsonym.) küldendők. 603 1—1

Barsmegyei Velsécre október 1-ére helyettes kántortanító kerestetik, havi 100 kor. jövedelemmel és évi 500 kor. stóladíjjal. Kötelessége I—II. osztályt tanítani, templomi teendőket tót nyelven ellátni. 617 1—1

A **csari-i** róm. kath. lemondás folytán megüresedett másodtanítói állásra *szept. 30-ig* pályázat hirdetjük. Javadalma a községtől 700 kor., a többi államségély. Faátalány 70 kor. Fabehordás és a faaprítás a községtől. Egyszobás lakás és 190 kor. lakbérpótlék. Kertilletmény 20 kor. Tannyelv magyar-tót. Kötelessége a díjlevelérint. A folyamodványok az iskolaszék elnökségre címzendők. 627 1—1

Felbári (Pozsonym.) róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet *okt. 1-ig.* Javadalma 3 szoba, konyha, éléskamra, istálló, szin, kert, 6 hold 850 öl szántóföld, 3 $\frac{1}{2}$ öl tűzifa, 38 db. hosszú rózse, 10 hl. rozs, 100 kor. stóla, 22 kor. párbér, 400 kor. tandíjpótlék államségély s megfelelő fizetékiegészítő államségély. Pályázatok a felbári plébánia címére küldendők. 645 1—1

Illés (Hontm., Selmecbánya mellett) róm. kath. iskolánál helyettes kántortanítói állásra pályázat hirdetjük. Javadalma 800 kor. készpénz, 20 ürm. puha tűzifa az iskolafűtésre és saját használatára, kb. 50 kor. stóla és egy szoba, konyha és kamra természetben. Pályázhatnak okl. tanítók és tanítónők, óvónők vagy képezdészek. A kántorság elvégzése nem kötelező. Jelentkezni lehet

szóval vagy in Szentantalon.

Gyerkre (H tett pályázat azzal, hogy o

A kislóczy *szept. 24-ére* káson kívül s vényes állams is pályázhatn.

A győrsza *velő» szeptem* *szept. végéig* széki elnök.

Barsmegy *tanító kereste* *lépző két osa* *100 kor. és la*

Alsópéli (I tanítónő vagy 800 korona, e

A nyitra *tanévre helye* *kerestetik. Fi* *80 korona, e* *Plébániahiva*

A mátrab *hirdetjük. J* *kamra, pince* *720 kor., hav* *államségély* *Kötelességei* *szerint felsor* *lyes megjel* *elfoglalandó.*

A borsod *tán megüres* *zatot hirdet* *szántóföld, 8* *szériskert, 2* *Bolyok közsé* *megfelelő ar* *rozva, 6 hol* *50 fill. érték* *lása, a termé* *lelő stólajöve* *3 szobával, l* *mellékhelyisé* *dők végzése* *iskolának tel* *ismétlő iskol* *a lélekszám* *okmányokka* *bory Béla t* *Sajóvárkony* *előtt 10 órák* *iskolájában l* *vántatik, önl*

Szirmab *üresedett ká* *delem hitkö* *fa 75 kor., o* *passió betan* *11 $\frac{1}{2}$ kat. h* *Párbér 12 k* *szabadon. Á* *kor is délut* *Személyes m* *összes okm* *szabja meg.*

szóval vagy írásban. *Willmonn József* plébánosnál Hont-Szentantalon. 648 1—1

Gyerkre (Hontm.) vonatkozó és a 18-ik számban közzétett pályázat határideje *szept. 24-ig* meghosszabbíthatik azzal, hogy okl. óvónok is pályázhatnak. *Iskolaszék.* 614 1—1

A **kislóczi** (Barsm.) róm. kath. kántortanítói állásra *szept. 24-ére* pályázat hirdettek. Javadalma: szabad lakáson kívül szántóföld, fa és gabona, 449 kor. és a törvényes államsegély. Orgonálásban gyakorlott tanítónok is pályázhatnak. *Plébániahivatal* Kistapolcsány, (Barsm.) 674 1—1

A **gyórszabadi-i** róm. kath. tanítói állásra, a «Népnevelő» szeptember 10-iki számában hirdetett pályázat, *szept. végéig* meghosszabbíthatik. *Pomothy Gábor* iskolaszéki elnök. 664 1—1

Bars megyei **Mankó**ra osztatlan iskolához helyettes tanító kerestetik. Pályázhatnak óvónok, nyugdíjas tanítók, lépező két osztályt végzett növendékek is. Fizetés havi 100 kor. és lakás. Határidő *okt. 1.* 673 1—1

Alsópéli (Barsm.) rkath. iskolához helyettes okl. tanító, tanítónő vagy óvónő kerestetik. Fizetése április végéig 800 korona, egy butorozott szoba. *Iskolaszék.* 679 1—1

A **nyitrasárfői** (posta Radosna) rk. iskolához az idej tanévre helyettes tanító, vagy tanítónő esetleg okl. óvónő kerestetik. Fizetése havonta (október-május hónapokra) 80 korona, egyszobából álló lakás. Ajánlkozás *okt. 2-ig.* *Plébániahivatal.* 698 1—1

Egri érseki megye.

A **mátraballai** róm. kath. tanítónői állásra pályázat hirdettek. Javadalom kétszobás lakás, konyha, élelőkamra, pince. Aprólékol, faskamra. Községtől évenként 720 kor., havi előleges részletekben, továbbá a megfelelő államsegély. Egy öl tűzifa, kertpótlék címén 20 kor. Kötelességei I—II vegyes osztály tanítása, többi a díjlevél szerint felsorolva. Pályázati határidő *szept. 21.* Személyes megjelenés nem kívántatik. Az állomás *okt. 1-én* elfoglalandó. *Iskolaszék.* 653 1—1

A borsodmegyei **Bolyok** községben nyugdíjazás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdet az iskolaszék. Javadalma: 5 hold 1158 □-öl szántóföld, 827 □-öl kert, 1 hold 471 □-öl rét, 240 □-öl szérűskert, 2403 lélekszám után (melyből 1166 lakos Bolyok községre, 787 Vasvárra s 450 Lázártelepre esik) megfelelő arányú párbér, 6 bécsi öl keményfa befuvarozva, 6 hold föld kétszeri fölpszántása (holdanként 4 kor. 50 fill. értékben), a rétiltemény terményének lekasálása, a termények behordása (20 kor. értékben), megfelelő stólajövedelem és államsegély; természetben lakás 3 szobával, konyhával, éléskamrával, istállóval s egyéb mellékhelyiségekkel. Kötelessége az összes kántori teendők végzése, az I—VI. osztályú mindennapi osztatlan iskolának teljes felelősséggel való vezetése, az általános ismétlő iskola mindkét nemű növendékeinek tanítása s a lélekszám évenként való összeírása. A szükséges okmányokkal felszerelt kérvények f. évi *szept. 30-ig* Zombory Béla t. kanonok, esperes-plébánoshoz küldendők Sajóvárkonyba. A választást 1916. évi *október 2-án*, délelőtt 10 órakor, templomi énekpróba után, Bolyok község iskolájában fogjuk megtartani. Személyes megjelenés kívántatik, önköltségen. *Az iskolaszék.* 622 1—1

Szirmabesenynön (Borsodm.) elhalálozás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Jövedelem hitközségtől 300 kor., szántásváltás 110 korona, fa 75 kor., deputátum 60 kor., mustváltás 40 korona, passió betanításáért 20 korona és stóla kb. 120 korona, 11½ kat. hold szántóföld és rét. 3 szobás lakás és kert. Párbér 12 köből rozs. Legeltetési jog 4 marhára, sertésre szabadon. Államsegély. Pályázati határidő *okt. 2-án*, mikor is délután 2 órakor kántorpróba is megtartatik. Személyes megjelenés önköltségen kántori oklevéllel és összes okmányokkal szükséges. Kötelességeit díjlevél szabja meg. *Plébániai hivatal* Szirmabesenynő. 681 1—1

Csanádi egyházmegye.

A **pusztaföldvári** rkath. iskolaszék a háború tartama helyettes tanítót keres. Fizetése törvényes és lakás. Belépés *okt. 1.* A kántori teendők végzése esetén a stóla az övé. *Iskolaszék.* 687 1—1

Győri püspöki megye.

A **csornai** kath. egyházközség három helyettesi állásra hirdet pályázatot. Fizetés havi 80 kor., lakáspénz havi 30 kor. Határidő *szept. 30.* 671 1—1

A **vámosderecskei** (Sopronm.) róm. kath. iskolához helyettes kerestetik. Fizetés havi 100 kor. *Iskolaszék.* 669 1—1

Farád (Sopronm.) róm. kath. iskolaszéke helyettes tanítót keres. Fizetése 8 havi szorgalmi időre havi 100 kor., lakás, fűtés, takarítás. Mielőbbi jelentkezések rk. iskolaszéki elnökhöz küldendők. Posta, vasút, helyben. 668 1—1

Gönyűre (Győrm.) helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik, *okt. 1-től* május 15 ig. Fizetése 900 kor. lakás és 20 kor. kerpótlék. *Iskolaszék.* 630 1—1

A **péri** (Győrm.) róm. kath. iskolaszék egy osztálytanítói és egy helyettes tanítónői állásra *szept. 25-ig* pályázatot hirdet. Az osztálytanító fizetése törvényes s egy butorozott szoba. Kántori teendőkben jártasnak kell lennie. A helyettes tanítónő dec. 31-ig szükséges. Fizetése havi 80 kor. Csakis oklevelesek pályázhatnak. Mindkét állás *okt. 1-én* elfoglalandó. A pályázatok **Sóos Géza** iskolaszéki elnök címére küldendők. 632 1—1

A **zurányi** (Mosonm.) róm. kath. iskolaszék helyettes tanító (óvóda) nőt keres. Havi fizetése 80 kor., fűtés 40 kor. Határidő *okt. 2.* *Az iskolaszék.* 624 1—1

A **sarródi** róm. kath. iskola II. oszt. tanítói állásra az 1916/17 évre helyettes tanító v. tanítónő kerestetik. Az állás azonnal elfoglalandó. *Elnökség.* Fertőszéplak, u. p. Eszterháza. 608 1—2

Sopronkövesdi róm. kath. iskolaszéke egy rendes férfi osztálytanítói állásra pályázatot hirdet *szept. 27-ig.* *Iskolaszék.* 640 1—1

Rábapordányi (Sopronm.) róm. kath. iskolaszéke helyettes tanítója rendes tanítói állást nyervén, az 1916/17 tanévre, helyettes tanítói (női) állásra pályázatot hirdet *szept. 30-ig.* Fizetés hónaponként 100 kor., egy szoba és egy konyhának használatos előszoba. 652 1—1

A **bői** (Sopronm.) róm. kath. elemi iskolához helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik. Díjazás havi 100 kor., egy butorozott szobácska ágynemű nélkül és fűtőanyag. Jelentkezés e hirdetés megjelenésétől számított *nyolc napon belül.* *Az iskolaszék.* 709 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **zsablyai** róm. kath. iskolában tanítói állás van üresedésben. Ezen állás kötelezettsége az iskolaszék által kijelölendő mindennapi és ismétlő iskolát vezetni, a kántort szükség esetén helyettesíteni. Javalmazása törvényszerű fizetés, amely részben a hitközség pénztárából részben a kikérendő államsegélyből folyósítatik. Az állást azonnal kell elfoglalni. A pályázók kellően felszerelt kérvényeiket a zsablyai róm. kath. iskolaszékre címezve az esperes-plébániai hivatalhoz Ofutakra küldjék. *Dr. Aczél Gyula* iskolaszéki elnök. 548 2—2

Militicsen, a kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Évi javadalma: 986 kor., ¼ telekföld és szérűskert, melynek átlagos jövedelme 2200 kor., az adót és illetekgyenértéket a kántortanító fizeti; otyasütésért 50 kor.; stóla; az alapítványozott szentmisék után 150 kor.; bucsúztatásért az eddigi megállapodás szerint kis temetés után 1 kor., nagy temetés után 2 kor.; ha több énekes kívántatik a kis temetésnél 2 kor.; nagy temetésnél 4 kor. szedhető; szabad lakás, gazdasági épület — egy felszer kivételével; udvar és kert; a kert utcai részére idővel egy tanterem építtetik, ezért a javadalom

a szomszédos kertből nagyobb területet kapott. Ha a díjlevéllel biztosított tanítói fizetés nem felel meg a megválasztott tanító szolgálati éveit kiérdemelt fizetésnek, a hiány államsegéllyel fog kiegészítettetni. Kötelessége egy tanteremben tanítani, az istentiszteletnél mindennap orgonálni és énekelni — tekintet nélkül arra, vajjon csendes vagy énekes mise tartatik-e; a fiúkat és leányokat egyházi énekekre tanítani, kik az isteni tiszteltetnél közreműködnek; az esküvőknél, keresztelésnél, avatásnál és beteglátogatásnál segédkezni; a temetéseket végezni s a temetésnél a papot öltöztetni. A csekély javadalmi költséget évi 50 koronával tartozik törleszteni. Megkívánatik a magyar és német nyelv tudása, kántori és tanítói oklevél és kellő latin olvasás. A kérvények *október 15-ig* a militicsi róm. kath. iskolaszékhez küldendők. A szokásos próba megtartásáról a pályázók értesítettnek. *A róm. kath. iskolaszék.* 655 1—1

A **mélykúti** (Bács-Bodrogm.) róm. kath. elemi népiskolánál megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma Mélykút község pénztárából évi 800 korona készpénz, 240 kor. lakpénz, 20 kor. kertilletmény, 134 kor. tűzifa és fűtőszalma — váltáság címén. A fizetési-egészítést képező államsegélyt az iskola fenntartó kérelmezni fogja. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályt vezetni, az ismétlő iskolát is külön díj nélkül tanítani és a „Bajavidéki róm. kath. tanítóegyesület” tagjává lenni. Az állás azonnal elfoglalandó s a megválasztott a javadalmat csak az állás elfoglalása napjától fogja élvezni. A szabályszerűen felszerelt kérvények folyó évi *szept. 19-ig* a mélykúti róm. kath. iskolaszékhez küldendők. A határidő letelte után érkező kérvények figyelembe nem vétetnek. Csak férfiak pályázhatnak. *Iskolaszék.* 623 1—1

A **wekerlefalvai** (Bácsm.) róm. kath. iskolaszék helyettes tanerőt keres. Javadalma iskolaévre havonta 120 kor. fizetés, lakás és 1200 □-öl kert haszonélvezete. Pályázati határidő *okt. 1.* Pályázhatnak okleveles férfi- és nőtanítók. Tannelv magyar, a német mint kiegészítő nyelv szükséges. Folyamodványok az iskolaszékhez nyújtandók be. 659 1—1

A **veprődi** róm. kath. iskolaszék okl. tanítónőt keres az 1916/17-iki tanévre helyettesnek. Javadalma: 1. 1040 koronának 1916. október 16-tól 1917. szeptember 1-ig eső részlete havonként utólagosan. 2. A javadalomhoz tartozó földbérlet összegének $\frac{2}{3}$ része. A kétharmadrész kiteszt most 328 koronát. A kérvények a róm. kath. iskolaszék elnökségéhez Veprődre (Bács-Bodrogm.) küldendők október hó 6-ig. Az állás október 16-án elfoglalandó. *Róm. kath. iskolaszék.* 609 1—1

A **dunacsébi** (Bácsm.) róm. kath. elemi népiskolához helyettes tanító kerestetik okt. 1-től ápr. 30-ig. Fizetése havi 140 korona; pályázhatnak tanítónők és óvónők is. Folyamodványok *szept. 24-ig Jauch József* plébános úrhoz Dunacsébre küldendők. 625 1—1

Kassai egyházmegye.

Vehézi (Zemplénm.) róm. kath. iskolához a háború végéig helyettes kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése szorgalmi időre 800 kor. Pályázhatnak tanítónők is. *Iskolaszék.* 689 1—2

A **felsőnovaji** róm. kath. kántortanítói állásra a július 30-ik számban hirdetett pályázat folyó évi *október 10-ig* meghosszabbították. Róm. kath. plébániahivatal, Felsőnovaj, (Abauj-Tornam.) 680 1—1

A **vizsolyi**, (Abauj-Tolnam.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 1. természetbeni két szobás lakás konyhával, kamrával és kerttel 2. Öt drb marhára való legeltetés, egyenértéke 10 kor. 3. 2020 □-ölnyi szántóföld, kataszteri jövedelme 1226 korona. 4. Párpénz a hivatól 2326 kor. 5. Párberrozs a hivatól 189 hl, egyenértéke 15687 kor. 6. Párber megtérítés a vallásalaptól 1750 kor. 7. Misesalapok után kamat 480 kor. 8. Stolaris jövedelem a hivatól 3750 korona. 9. A még hiányzó összeg államsegélyből pótolatik. Kö-

telessége a III—VI. osztályt vezetni s az ismétlő iskolát ellátni, az összes isteni tisztelteken a kántori teendőket elvégezni. Folyamodványok *okt. 3-ig* kellően felszerelve az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Személyes megjelenés szükséges, de az utiköltség nem térítettik meg. Választás okt. 3-án d. e. 10 órakor. Orgonálásban jártas nők is pályázhatnak ideiglenesekül. Az állás azonnal elfoglalandó. Vizsoly, állomás Korlát-Vizsoly. *Kerégyártó Mihály* plébános. 684 1—1

A **tölggyedi** (Sárosm.) róm. kath. iskolához a háború befejezéseig (tanév okt. 1-től máj. 30-ig) havi 80 kor. fizetéssel helyettes kerestetik. Pályázhatnak okl. tanítók, tanítónők, óvónők, tanítóképezdét, vagy annak 2 évfolyamát végzett tanítójelöltek, nyugdíjas tanítók s tanítónők. Kérvények *szept. 30-ig* Kurimára a róm. kath. iskolaszék elnökéhez küldendők. 657 1—1

A **felsőköcsényi** (Sárosm.) róm. kath. iskolához a háború befejezéseig helyettes kerestetik, havi 80 kor. fizetéssel okt. 1-től május 30-ig. Pályázhatnak okl. tanítónők, óvónők s tanítóképezdét vagy annak 2 évfolyamát végzett tanítójelöltek, valamint nyugdíjas tanítók s tanítónők. Kérvények *szept. 30-ig* Kurimára a róm. kath. iskolaszék elnökéhez küldendők. 656 1—1

A **hankvágásai** (Sárosm.) róm. kath. kntanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése törvényes. Tanítónők is foglyamodhatnak. Választás *okt. 15. Iskolaszék.* 635 1—2

Szerlemesi (Udva, Zemplémm.) róm. kath. iskolaszék helyettes tanítót (tanítónőt v. óvónőt) keres. Fizetése évi 800 kor. lakás és fa. Választás *szept. 26. Iskolaszék.* 639 1—1

Erdőhorvát-i róm. kath. iskolaszék helyettes tanítót, vagy tanítónőt keres. Fizetése évi 800 korona, lakás, fa. Választás *október 10. Iskolaszék.* 700 1—1

A **vítányi** (Zemplénm.) r. kath. iskolaszék tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás törvény szerinti. Pályázatok *október 1-ig Holub Nándor* iskolaszéki elnök címére küldendők Nagykázmérba. 704 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Az **éradonyi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek *szept. 30-ig*. Készpénz jövedelme 522 kor., 7 hold 595 □-öl föld használata, a többi államsegély. Lakás két szoba, konyha, kamra, istálló, sertés- és tyúköl, kert. Csak okleveles kántortanítók, de nő kántortanítók is pályázhatnak. Szállítási költség nem adatik. A kérvények az iskolaszékhez címezve küldendők. Éradony, posta helyben, (Biharm.) *Bihari Ferenc* plébános. 643 1—1

A **biharkeresztési** róm. kath. népiskolánál a hadbavonult kántortanító távolléte alatt, egy helyettes tanerőre van szükség. Fizetése havi 80 korona. Tanítónő női kézimunkára oktatással, mellékjövedelemre számíthat. Pályázhatnak kath. tanító, tanítónő és okl. óvónők is. Kérvények *szept. 24-ig* kath. plébánia hivatalhoz Biharkezes (Biharm.) küldendők. Állás okt. 1-én elfoglalandó. 675 1—1

Az **almaszeghutai** fiókegyház megüresedett róm. kath. kántortanítói állomására pályázatot hirdetek. Javadalmazását a helyi járandóságokból biztosított 871 kor. 60 filléren felül (melybe be van számítva 6 hold 400 négyszögöl szántó, kaszáló és 25 köbméter tűzifa) szabályszerű lakás és törvényes államsegély képezi. Róm. kath. okleveles tanítók, tanítónők felszerelt folyamodványukat f. é. *október 8-ig* a bethlentelepi u. p. Étesd (Biharm.) plébánia hivatalba küldjék. 672 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **bosácsi** (Trencsénm.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Járandóság: szántó, rét, legelő, kert hozama 254 kor., párber 150 kor., egyházi segély 371 kor., stólaváltás 135 kor., alapítványok 65 korona, temetések után 200 kor. Évi 748 □-öl erdővágás, a hivek egy része köteles egy-egy szekér fát házhoz szállítani. Kétszobás lakás (átalakítandó), konyha, kamra, istálló

pajta. A delem. vezetés. átvátoss. gondos. megjete. Bosácz.

A n helyett. géig, f. okt. 1-

A F pályáz. táridő

A F hirdett. okt. 1.

A F kántort. fvi fiz. 1913.

Alm tanerő. A kérv. külden.

A F ideigle. fizetés. *Endre* njhely

A dettetil. épülete.

476 ko. nyolca. holdat. fuvar, terv s. tanítóe. vények. külden.

Tol osztály. dalma. szoba. állams. jelöl. toriakl. a kánt. lán kí. házme. nem j.

A zat hir. 1. terr. 34280.

3. Mir. 34 fill.

kes há. kisház.

den s. zökön. dalom.

és fuv. hold. 13. H.

szántó. sági r.

pajta. A fogyasztási szövetkezetről esetleges mellékjöveldem. Kötelesség az osztott iskola egyik osztályának vezetése, a rendes kántori teendők és a nagybőjti esti átutasság elvégzése. Az orgona fújtatásáról a kántor gondoskodik. A tót nyelv ismerete szükséges. Személyes megjelenés kívánatos. Választás *okt. 1. Plébániahivatal* Bosácz. 619 1—1

A **mocsonoki** (Nyitram.) róm. kath. fiú népiskolánál helyettesre van szükség a tanévre esetleg a háború végéig, fizetés havi 80 korona és egy szoba. Jelentkezés *okt. 1-ig* iskolaszéki elnökél Mocsonok (Nyitramegye). 629 1—1

A **bosácz** róm. kath. iskolához rendes tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés törvényszerű. Pályázati határidő *okt. 1. Plébániahivatal* Bosácz. 620 1—1

A **polomavölgyi** róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés törvényszerű. Pályázati határidő *okt. 1. Plébániahivatal*. 621 1—1

A **borsói** (Nyitram., posta, Nagygyházás) róm. kath. kántortanítói állásra *szept. 29-ig* pályázat hirdettek. Évi fizetése helyi forrásokból 462-24 kor., a többi az 1913. évi XVI. t.-c. alapján kiegészítve. *Iskolaszék*. 600 1—1

Almásfalui (Trencsénm.) róm. kath. iskolához rendes tanerőre pályázat hirdettek. Fizetés törvény szerinti. A kérvények *szept. 28-ig* Plébániahivatal, Peredmér címre küldendők. 688 1—1

A **felsővadás** beteg tanítónő osztályának vezetésére ideiglenes tótul tudó okl. helyettes keresek. Törvényes fizetését a tanítónőtől kapja. Kérvények *okt. 1-ig Májor Endre* iskola. zéki elnökhöz Felsővadás u. p. Kiszucanjhely (Trencsénm.) küldendők. 697 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **káni** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme 3 szobából, 2 konyhából és melléképületekből álló lakás. Az istálló rossz, újra fog épülni. 476 kor. készpénz, 84 pár után 1 nyolcada buza és 1 nyolcada rozs. 6 öl hasábf. Kert, 12 hold föld. Egy holdat a község, a többi a tanító műveli. Stóla, malomfuvar, temetőfű és gyümölcsös. Kötelessége a püsp. tanyterv szerint tanítani, kántoriakat végezni, az egyhm. tanítóegyesületbe belépni. Tanítónő is pályázhat. A kérvények *szept. 24.* Káni iskolaszék u. p. Hetvehely címre küldendők. 644 1—1

Tolnateveli rkath. iskolaszék a negyedik sorszámu osztálytanítói állásra *okt. 15-ig* pályázatot hirdet. Javadalmazás: Tevel község pénztárából 400 kor., butorozott szoba 120 kor. értékben, lakás és kertilletmény 120 kor., államsegély 1913. XVI. t. értelmében. Kötelessége: Kijelölt osztályt vezetni, rendes ismétlősöket oktatni, kántoriakban díjtalanul segédkezni, betegség esetén stólaért a kántoriakat végezni, hat heti helyettesítésen túl a stólán kívül a tisztán kántoriak 30%-át kapja, «Pécsegyházmegyei r. kath. Tanítóegyesület»-be belépni. Ha férfi nem jelentkezik, nő is megválasztatik. *Iskolaszéki elnök*. 677 1—1

A **rácmeckei** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme javadalmi jegyzőkönyv szerint: 1. terményváltás és készpénzfizetés a kegyuralomtól 342-80 kor. 2. Ismétlő oktatási díj hitközségtől 42 kor. 3. Minden telkes és kisházás házbirtokostól (van 164), 34 fillér párber. 4. Minden zsellértől (van 30) 88 fillér párber. 5. Stóla-jövedelem átlag 90 kor. 6. Minden telkes házbirtokostól (van 56) 24 kilogr. buza. 7. Minden kisházás házbirtokostól 22 kilogr. rozs (van 108) 8. Minden szőlőbirtokostól 3-5 liter bor (van 135), jav. jegyzőkönyv szerinti egységára 24 fill. 9. Alapítv. kegyuralomtól 27 köbméter kemény hasábf. 10. Földmunka- és fuvarváltás hitközségtől 14 kor. 11. Hitközségtől 4 hold 340 □-öl szántó. 12. Hitközségtől 380 □-öl szántó. 13. Hitközségtől 937 □-öl rét. 14. Hitközségtől 699 □-öl szántó. 15. 3 szoba, 2 konyha, kamra, pince és gazdasági melléképületekből álló lakás, 116 □-öl konyhakert.

16. Fizetésekiegészítés államtól. 17. Hitközségtől temetőfű haszonélvezete. Kántori próba önköltségen kívánatik. Pályázati határidő *okt. 8.* Kérvények a rácmeckei róm. kath. iskolaszéki elnökséghez küldendők Rácmecke (Baranyam.) *Iskolaszéki elnökség*. 654 1—1

Kisbudmér (Baranyam.) rkath. népiskolához helyettes tanítónői állásra pályázat hirdettek. Fizetés havi 100 korona, egy szoba és fűtés. Elelmezést egy magánházban kaphat jutányos árban. Tannyelv magyar. Az állás azonnal elfoglalandó. A kérvények alanti címre *szept. 30-ig* beterveztendők. *Plunk Camill* esp.-plébános, iskolaszéki elnök, Németholy. 685 1—1

A **hercegzabari** róm. kath. iskolához a háború tartamára helyettes kántortanítót keresek. Fizetése: a 108966/1916. sz. miniszteri rendelet értelmében évi 800 kor. és a kántoriak után a stólán felül 100 kor., egy öl keményfa vagy 110 korona és lakás. Pályázhatnak nyugdíjas tanítók, óvónők, sőt 2 évet végzett tanítójelöltek is okl. tanítók és tanítónőkön kívül. Himesháza, *Dr. Frey János*, ker. tanfelügyelő. 649 1—1

A **nosztánypusztai** (Tolnam.) róm. kath. iskolai gondnokság 1917. jún. 15-ig terjedő időre helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás 800 kor. lakás és kert. Tanítónők és óvónők is pályázhatnak. Határidő *jelen lapszám keltezésétől számított 10 nap.* Kérvények plébániahivatali. Nak (Tolnam.) címre küldendők. 626 1—1

A **bodai** róm. kath. iskolagondnokság helyettes tanítói állásra a háború tartamára pályázatot hirdet *okt. 10-ig*. Fizetése 1000 kor. havi előleges részletekben, egyszerű lakás s a lakás fűtésére szükséges fa. Kötelessége a hét-köznapi és vasárnapi iskolásokat tanítani, a törvény által előírt időben. Jelentzők küldjék okmányaikat Bakonyára (Baranyam.) up. Kővágószőlős a plébániahivatalhoz címezve. *Az iskolaszék*. 660 1—1

A **szálkai** (Tolnam.) róm. kath. iskolaszék a hadiszolgálatra bevonult tanítója helyettesítésére helyettes tanítói állásra *szept. 15-ig* pályázatot hirdet. Fizetése havi 120 kor., lakás (butorozott szoba, konyha), 12 m. fa, melyből a tanterem is fűtendő, ha a kántoriakat is végzi, a stóla. Pályázhatnak okl. tanítók, tanítónők, óvónők is. Kötelességei: az elemi és ismétlő iskolások tanítása, templomba vezetése. Kérvények Szálka (Tolnam.) u. p. Morágy küldendők *Szentiványi József* plébános iskolaszéki elnökhöz. 610 1—1

A **kisujbányai** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 2 szoba, konyha, gazdasági melléképületek, kert. Hitközségtől készpénz 200 korona, természetben 32 p. m. rozs, értékelve 192 kor.-ra, 1 kat. hold és 134 □-öl szántóföld, értékelve 16-67 koronára, 362 □-öl rét, értékelve 9-14 koronára, ezen szántóföld és rét évi 60 koronáért még egy évig haszonbérben van. Földmunkálás természetben, értékelve 4 koronára. Községtől ismétlősök oktatásáért 40 kor. Püspöki kegyuralomtól készpénz 92-40 kor., borváltás 22-60 korona. természetben 20 köbméter kemény hasábf. a kántortanító kizárólagos használatára, beszállítva, értékelve 80 koronára, 4 hold erdei rét, értékelve 20 kor.-ra. Stóla 5 koronára értékelve. Államsegély kezdőfizetésben 513 korona. Megválasztott tartozik a püspökszentlászlói róm. kath. hitközségben más törvényes intézkedésig az összes kántori teendőket végezni, miért az esetről-esetre kiszabott stólán kívül a kegyuralomtól évi 200 kor. honorariumot kap. Kötelessége díjlevél szerint. Kántorságban jártasság és önköltségen személyes megjelenés kívánatik, a helyi körülmények miatt nős és németül beszélő tanító előnyben részesül. Megválasztottnak utazási és szállítási költségeit a hitközség fedezi. Hiteles okmányokkal felszerelt kérvények *október hó 21-ig* plébániahivatalnak Püspökszentlászlóra (Baranyam.), u. p. Hosszuhetény küldendők. Választás október hó 22-én. Állás azonnal elfoglalandó. 695 1—1

Magyarkeszi (Tolnam.) róm. kath. elemi népiskolához helyettes tanító kerestetik. Kötelme: egy vegyesosztály önálló vezetése. Fizetése működése idejére havi

120 kor., 4 méter tűzifa, egy szobából álló lakás leg-
szükségesebb bútortalattal, ágynemű nélkül. Pályázhatnak
okleveles tanítók, tanítónők, tanítóképezdék, vagy annak
két évfolyamát végzett tanítójelöltek, okleveles óvónők
és nyugdíjas tanítók, vagy tanítónők. A pályázat határ-
ideje *okt. 10.* Kérvények az iskolaszék elnökéhez küldendők. 701 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Az *ipolygalsai* róm. kath. hitközség hadifogságban
levő tanítója helyettesítésére tanítót keres. Fizetése évi
800 kor. és egy szobából álló lakás. Tanítónők, okleve-
les óvónők, 2 évfolyamot végzett tanítójelöltek, nyugdí-
jasok is pályázhatnak. Választás *szept. 21.* Allomás azonnal
elfoglalandó. Pályázat küldendő, plébánia hivatal,
Ipolygalsa, posta Losonc. 634 1—1

A *divényhutai* (Nógrádm.) róm. kath. iskolához az
1916/17. tanévre, illetve a hadbavonult tanító *hazaérkez-*
teig helyettes kerestetik. Lehet tanítóképezdék vagy leg-
alább kettő évfolyamát végzett tanítójelölt, okl. óvónő,
nyugdíjas tanító, tanítónő. Fizetése: államsegéllyel 800
kor. lesz. Kérvények *szept. 15-ig Golda József* plébános
címére Felsőtűztűz (Nógrádm.) küldendők. 638 1—1

Rózsaszállás (Nógrádm.) Bevonult tanító helyettesi-
tésére *szept. 25-ig* róm. kath. tanító vagy tanítónő keres-
tetik. Fizetés: teljes ellátás, készpénz megegyezés szerint,
orgonálásban jártas tanítónők is pályázhatnak. *Moyzes*
kántortanító, Divény, (Nógrádm.) 612 1—1

Az *óvizi* róm. kath. iskolához háború tartamára hely-
ettes kerestetik havi 80 kor. fizetéssel. Pályázhatnak
nemcsak tanítók, tanítónők, hanem legalább 2 évfolyam-
ot végzett tanítójelöltek és okl. óvónők is. Kérvények
szept. 15-ig a svédleri róm. kath. plébániahivatal címére
küldendők. 613 1—1

Murányhutai (Gömör.) róm. kath. iskolához helyettes
kerestetik. Fizetése 800 korona. Pályázhatnak két év-
folyamot végzett tanítójelöltek, okl. óvónők is. *Plébánia-*
hivatal. 607 1—2

A *kisgergei* róm. kath. iskolához helyettes tanító
kerestetik. Fizetése államsegéllyel 800 kor. és lakás. Pá-
lyázhatnak nyugalmazott tanítók vagy tanítónők, óvónők,
esetleg két képezde osztályt végzettek. Jelentkezés *szept.*
24-ig. Saskeőy Ferenc plébánosnál. Litke, Nógrádm.
616 1—1

Kerekgedére 800 kor. fizetéssel azonnali belépésre
helyettes tanítót keresek. Óvónők, képezdeszek is jelent-
kezhetnek. Kérvények várgedei plébániára címzendők.
686 1—2

A *gesztetei* róm. kath. kántortanítói állásra nyug-
alomba vonulás miatt *okt. 5-ig* pályázatot hirdetnek. Evi
állandó jövedelme a javadalmi jegyzőkönyv szerint 786
kor. 33 fillér, a többi a működési időnek megfelelően
az államsegély pótolja. Lakás 2 szoba, konyha, kamra,
sertésöl, istálló, kert. Kötelessége díjlevél szerint. Csak
férfiak pályázhatnak. Kántori próba és választás október
5-én délelőtt. Az állás október 20-áig elfoglalandó. Uti
költség nincs. Folyamodványok *Fábry Ferenc* plébános-
hoz *Gesztete* (Gömörmege), u. p. Helyben küldendők.
683 1—1

A *tornaszentandrás* róm. kath. iskolához hadbavonult
tanító helyére helyettes kerestetik. Fizetése államsegéllyel
800 korona. Lakás és 100 korona fára. Pályázhatnak nyug-
almazott tanítók, tanítónők, óvónők, két képezde vég-
zettek. Jelentkezés *okt. 8-ig. Horváth Bálint* plébánosnál
Tornaszentandrás, u. p. Bodvaszilás. 708 1—1

A *bénai* (Gömör.) róm. kath. iskolához azonnali
belépésre helyettes tanítónő kerestetik. Fizetése 80 kor.
havi kint és lakás. Fülekpüspöki, u. p. Fülek. *Plébánia-*
hivatal. 703 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A *nagyperkátai* róm. kath. fiúiskolánál egy okl. nő-
tlen férfitanító, ki egyúttal segédkantori is, azonnal alkalm-
mazást nyerhet. Fizetése felől a «Népnevelő» f. é. április

9-iki száma bővebb felvilágosítást nyújt. A bemutatkozás
s próbaének szükséges. Kérvényeket *szept. 23-ig* elfogadja
az iskolaszék. 646 1—1

Szepesi püspöki megye.

Szepeslándoki róm. kath. kántortanítói állásra *okt.*
10-ig pályázat hirdettek. Jövedelme 1200 kor., be nem
számítható mellékjövdelem 600 kor. Tannyelv tót-ma-
gyar. Kérvények *Fedor Sándor* isk. széki elnökhöz küld-
dendők. Lándok, u. p. Szepesőtialu. 601 1—3

A *szepeskislomniczi* róm. kath. iskolaszék hadbavo-
nult kántortanítója helyettesítésére tanítót vagy tanítónőt
keres. Fizetése havi (államsegélyi) 80 korona és lakás.
Jelentkezések küldendők a podolini plébániai hivatalnak
Podolimba. 602 1—2

Az *ólublói* (Szepesm.) róm. kath. elemi népiskolánál
az 1913. évi XVI. t.-c. ben biztosított javadalmakkal egy-
bekötött tanítói állás betöltendő. Pályázhatnak okleveles
férfi- és nőtanítók. Kellően felszerelt kérvények *szept.*
27-ig az iskolaszékhez nyújtandók be. A zenében járta-
sak előnyben részesülnek. 628 1—1

Felsőlehotai (Árvam.) róm. kath. iskolához törvényes
fizetéssel tót nyelvet beszélő tanítót vagy tanítónőt keres
okt. 1-ig. Plébániahivatal, Parasztdubova (Árvamegye).
641 1—1

Oszadai rkath. tanítói (tanítónő) állásra pályázat hir-
detetik. Törvényes fizetés, lakás. Kérvények *okt. 15-ig*
egyházi ker. tanfelügyelőhöz Jablonkára (Árvam.) küld-
dendők. Az iskola osztatlan. Tót nyelv szükséges. *Isko-*
laszék. 682 1—1

A *szeptestapolcai* megüresedett róm. kath. helyettes
kántortanítói állásra pályázhatnak katonamentességet
igazoló férfitanítók, valamint nőtanítók is. Fizetés tör-
vényes és lakás. Hadbavonult a kántortanító. Azért az
összes osztályok tanítandók, valamint a fennálló szabály-
rendelet értelmében a kántori teendők végzendők.
Próbaorgonálás és éneklés kívántatik. Tót nyelv ismer-
ete szükséges. Választás *okt. 8.* Allomás azonnal elfo-
lalandó. *Iskolaszék.* 707 1—1

A *frigyesvágásai* (Szepesm.) róm. kath. hitközség a
mostani tanévre helyettes kántortanítót keres. Fizetése
egész tanévre 800 kor. Kérvények a frigyesvágásai plé-
bániahivatalhoz *okt. 8-ig* küldendők. 699 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A *szenleleki* (Vasm.) hattanítós róm. kath. iskolánál
egy férfitanítói állásra *okt. 1-ig* pályázat hirdettek. Ja-
vadalma: 240 kor. lakbér, 20 kor. kertpótlék, 800 kor.
a községtől, a törvényes többlet az államtól. Kötelessége
díjlevél szerint. A német, esetleg horvát nyelv tudása
előnyös. Honossági bizonyítvány melléklendő. *Az isko-*
laszék. 670 1—1

A *zalaszentgyörgyi* plébániába kebelezett Kávás hit-
községben a tanítói állás helyváltozás következtében
megüresedvén, ezen állás betöltésére i. évi *okt. 1-ére*
pályázat hirdettek. Javadalom 6 hold szántóföld és
700 □-öl rét, hasznóbere az iskolaszék által fizetve 186
kor. Kézpénz fizetés a hitközségtől 185-92 fill. 3 1/2 po-
zsonyi mérő buza, 3 1/2 pozsonyi mérő rozs természetben
értéke 49 kor. 5 öl tűzifa, haza hordva, felvágva,
melyből a tanterem is fűtendő, 42 kor. Földmunka vált-
ság címén a hitközségtől 48 kor., lélekpenz 11-20 fill.
Stóláris jövedelem 8-88 fill. Megfelelő államsegély, csinos
új lakás 2 szobával és kerttel. Kötelessége a díjlevél
szerint. Kérvények kellő okmányokkal felszerelve *szept.*
25-ig a zalaszentgyörgyi plébániahivatalhoz küldendők.
Személyes megjelenés kívántatik. Nők nem pályázhatnak.
Utiköltség nem követelhető. *Tiborcz Lajos* esperesplé-
bános, Zalaszentgyörgy, up. Alsó-Bagod. 606 1—1

A *vámoscsaládi* (Vasm.) róm. kath. iskolaszék lemond-
ás folytán megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot
hirdet. Fizetése hitközségtől 400 kor. 1 padlózott szoba
butorozva fűtéssel, konyha, kamara, 40 kor. lakbérpótlék,
20 kor. kerttelmeny és törvénytábla államsegély. Pá-

lyázha-
szerin-
tozik.
10-ig
Posta

A
számá-
is pály-

A
zat hi-
Német

A
laszék
pályáz-

kor. a
házh-
ismétl-

Válasz-
kérvén-

lomvá-

GA
tói áll-

3 szob-
fizetés

7 hold-
11 mé-

telkes
44 kor-

végez-
Összes

telessé-
kivül

segédk-
Felsze-

taszen-
Az áll-

Lél-
fiökkö-

lyázat
pénztá-

temeté-
400 □

csak e-
leges

tűzifa
lomtól

Ezenki-
drágas

1 kor-
letesen

hatnák
lékai

Rál-
tanévre

hirdet-
fűtésse-

mekék-
lyázha-

lasztás
Rigó
Rábam

A
pályáz-

lyázhatnak okl. férfi és nőtanítók. Kötelessége díjlevél szerint. A kántoriakban szükség esetén segédkezni tartozik. Állás okt. 15-én elfoglalandó. Kérvények *október 10-ig* a vámosaládi róm. kath. iskolaszékhez küldendők. Posta és vasutállomás helyben. 694 1—1

A **hárspataki** r. kath. iskolaszék a Népevelő aug. 27-iki számában megjelent pályázatot megismétli *okt. 1-ig*. Nők is pályázhatnak. 605 1—1

A **kukméri** (Vasm.) r. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése a törvényes. Határidő *nov. 1.* Német nyelv ismerete kell. *R. kath. iskolaszék.* 604 1—1

A **budafai** (vasutállomással, Zalam) róm. kath. iskolaszék a nyugdíjazás folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma törvényes szerinti lakás, 100 kor. a községtől, 900 kor. államsegély, 2 öl kemény tüziifa házhoz szállítva és kert. Kötelessége a mindennapi és ismétlő iskolások oktatása, leányoknál kézimunkatanítás. Választás Budafán *okt. 1-én* 3 órákor, amely napig a kérvények iskolaszék elnökéhez, *Szele Alajos*, pléb. Salmovár (Zalam.) küldendők. 691 1—1

Ganócs (Vasm.) fiókközségben róm. kath. kántortanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalom: 3 szoba, konyha, gazdasági épületek és kert. Kézpénz fizetés 404 korona, 2 hold szántóföld, 1½ hold rét és 7 hold legelő 84 kor., 11 mérő (5-17 q) buza 70-84 kor., 11 mérő (4-4 q) rozs 48-40 kor., 7 öl fa 56 kor. Minden telkes gazda (van 22) egy fél napi igás munkát végez 44 kor. Minden zsellér (van 26) egy egész napi kézimunkát végez, 37-20 kor. Stóla misék és temetések után 16 kor. Összesen 761 korona, a többi államsegély. A tanító kötelessége a mindennapi és ismétlő iskolások oktatásán kívül istentisztelet alkalmával orgonálni és kántoriakban segédkezni. Német nyelvet ismerő férfiak pályázhatnak. Felszerelt kérvények *okt. 13-ig* a plébániahivatalhoz Pusztaszentmihályra küldendők. Választás okt. 14-én reggel. Az állás azonnal elfoglalandó. 690 1—1

Léka plébániához tartozó **hosszuszeghutai** (Vasm.) fiókközségben levő róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása kézpénzben a község pénztárából 206 kor., többi megfelelő államsegély. Stóla temetések után átlag 6 kor. Ingatlanokban 2 hold és 400 □-öl szántóföld és rét évi pénzfizetése 1678 kor., csak ezen összeg számítatik be az alapfizetésbe, tényleges évi haszonbér 187 kor., ami az állás előnye. 12 m. tüziifa a házhoz szállítva és felvágva. A hercegi uradalomtól kilátás 10 méter tüziifa gratialétképpen, ismét előny. Ezenkívül kézpénzben a hitközségtől évi 100 korona drágasági pótlék, ismét előny. Lakás 2 padlózott szoba, 1 konyha, 1 pince, háznál kis kert. Kötelmei részletesen feltüntetve díjlevél szerint. Tanítónők is pályázhatnak. Pályázók kérvényeiket *okt. 1-ig Heisz Mátyás* lékai esperesplébános, iskolaszéki elnökhöz küldjék. 615 1—1

Rábaszenttamási róm. kath. iskolaszék az 1916/17. tanévre egy helyettes osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése havonként 100 kor. Egy butorozott szoba fűtéssel és takarítással. Kötelessége a tanköteles gyermekeket oktatni, a templomban reájok felügyelni. Pályázhatnak okl. tanítók és tanítónők, tanítójelöltek. Választás *október 1-én*. Az állás okt. 11-én elfoglalandó. *Rigó Zsigmond* apát-plébános, Rábaszenttamás, u. p. Rábamolnári, (Vasm.) 527 1—1

A **letenyei** róm. kath. iskola helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. A helyettes alkalmaztatása okt. 15-től 1917. június 30-ig tart. Fizetése havonként 100 korona, a megválasztott részére a háborús segély kérelmezetténi fog az állampénztárból. Pályázhatnak nők is. A kántoriakban jártasak előnyben részesülnek. Kérvények alulírtok *okt. 10-ig* benyújtandók. *Tóth János*, isksz. elnök, Letenye, (Zalam.) 651 1—1

Horvátlövői (Vasm.) róm. kath. elemi iskolához háború tartamára helyettes kántortanító kerestetik. Fizetése havi 100 kor., lakás 200 kor. kántori. Nők is pályázhatnak, horvát nyelv ismerete és személyes megjelenés előnyös, a megválasztottnak utiköltsége megtérül. Pályázati határidő *szept. 30.* Kérvények a németlövői plébániára küldendők. 658 1—1

Váci egyházmegye.

Abonyba, (Pestm.) a rkath. iskolánál tanítónői állásra pályázat hirdetik *szept. 30-ig*. Törvényes fizetés, államsegéllyel. Lakbér, kertpótlék 320 kor. Állás okt. 9-ig elfoglalandó. *Iskolaszék.* 636 1—1

Kocséri (Pestm.) rkath. iskolaszék tanyai iskoláihoz 2 helyettest keres. Javadalom: havi 100 kor., lakás. Iskola takarításáért téli fűtőanyag. Pályázhatnak *szept. 26-ig* tanítók, tanítónők, esetleg óvónók. 637 1—2

A **szendehelyi** rkath. kántortanítói állásra a «Népevelő» f. évi 16-ik számában hirdetett pályázat megújítatik azzal, hogy pályázhatnak tanítók is, kik orgonálni tudnak. Határidő *szept. 30.* *Bnócz Rudolf* pléb., iskolaszéki elnök. 663 1—1

Tóalmás (Pestm.) róm. kath. iskolaszéke az V. nőtanítói állásra a törvényes illetményekkel *szept. 30.* határidővel pályázatot hirdet. Lakása természetben. Kötelessége a rábizott osztályok vezetése és a kézimunka tanítás. Felszerelt kérvények *Garancsy Péter* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 676 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Hajmás (Somogym.) róm. kath. fiókközségben kántortanítóságra pályázat. Javadalmi jegyzőkönyv szerint. 3 szoba mellékhelyiségekkel, 1480 kor. fizetés. Kötelesség díjlevél szerint. Választás *október 8-án* délután. Bőszénfán. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények a bőszénfai plébániára címezendők, u. p. Gálosfa. 706 1—1

A **bélavári** róm. kath. iskolaszék a két hadbavonult tanítójának helyettesítésére a háború végéig helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés 800 korona, mely összegből esetleg 300 kor. államsegély, egy butorozott szobás lakás, fűtés és tisztogatással. Pályázhatnak okl. tanítók és tanítónők, óvónók, ny. tanítók vagy tanítónők és a képezdének 2 évfolyamát végzett tanítójelölteik. Kötelességei: az I—VI. osztályt félnapos beosztással vezetni. Esetleg minden harmadik vasárnap a szentmisén orgonálni, litániákat vasár- és ünnepnapokon végezni. Stólajövedelem neki biztosítatik. Kántoriakhoz kissé érték előnyben részesülnek. Tanítás két év óta nincs. Pályázati határidő *szept. 29.* Kérvények az iskolaszéki elnök címére *Vizvárra* (Somogym.) küldendők azonnal. 702 1—1

A **zalagalsai** róm. kath. iskolaszék a megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma a hitközségtől 30 mérő rozs, 15 mérő buza. 2 öl tüziifa, 293 kor. 50 fill. kézpénz és természetbeni lakás. Államsegély 698 kor. Kérvények a zalaszegvári plébániára küldendők. A választás *okt. 11-én* d. e. 9 órákor lesz Zalagalsán. Személyes megjelenés kívánatik. *Iskolaszék.* 662 1—1

Festetics Taszilo herceg hitbizományi uradalmához, egyben a nagyatádi róm. kath. plébániához tartozó **szentlászlópusztai** róm. kath. uradalmi iskolánál nyugdíjazás folytán megüresedett tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma és kötelességei a díjlevél szerint. Utazási költség nem térítetik meg. A kérvényező tanerő tartozik a «Gondviselésnek» tagja lenni. Folyamodványok fölméltóságú *Festetics Taszilo* herceg úrhoz intézve, legkésőbb f. évi *szept. hó 30-ig* a nagyatádi plébániahivatalnak küldendők. 650 1—1

Németbarnag (Veszprémm.) fiókközségben lemondás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalmazás: két szoba, konyha, éléskamra, pince, gazdasági épületekkel és 598 □-öl kerttel. Kézpénzfizetés 204 kor., 24 hl. rozs lélegabona 192 kor., tandíjkárpótlási államsegély 40 kor., 2^{2000/1600} hold szántóföld, 33-06 korona, stólajövedelem 10 korona, 20 m. hasábfá házhoz szállítva, 100 korona, kálvária kaszálás joga 10 kor., borpénz fejében 86 kor., összesen 675.06 kor., a többi megfelelő államsegély. Kö-

telesség díjlevélben. Tanítás nyelve magyar, istentisztelet alatt az ének német. Kántori próbával egybekötött választás szept. 28-án. Személyes megjelenés szükséges, utazási költség nem térítettik meg. Pályázni óhajtó okl. férfitanítók és kántori képesítéssel bíró tanítónők kellően felszerelt kérvényeiket szept. 26-ig küldjék a vöröstói plébánia (u. p. Nagyvázsony) címére. 647 1—1

A szentimrefalvai (Zalam.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek *okt. 10-ére*. Jövedelme 514 kor. és 269 kor. államsegély, 6 öl tűzifa, 7 hold szántóföld, 249 □-öl kert, 1 hold és 1570 □-öl rét, természetbeni lakás. Személyes megjelenés kívántatik. Folyamodvány a zalazsgeri plébániára küldendő. *Iskolaszék.* 661 1—1

A bőszenfai róm. kath. osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Törvényes fizetés, 1 szoba, konyha, kamra, 100 kor. lakásbérpótlék, 20 kor. kertiletmény. Kötelesség díjlevél szerint. Választás *okt. 15.* Az állás november 1-én elfoglalandó. Nők is pályázhatnak. *Plébániahivatal, Bőszenfa, up. Gálosfa (Somogy.)* 665 1—1

Somogy-szentmiklósi róm. kath. népiskolához május 31-ig kisegítő tanerő kerestetik. Fizetése havi 100 kor. és egy butorozott szoba. Kötelessége a kijelölt osztályokat tanítani és a növényeket a templomba vezetni. Pályázati határidő *szept. 28.* *Iskolaszék.* 666 1—1

A kisszöllősi (Veszprém.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: földbirtok, fa, gabona stb. féleből törvényes. Földek kedvezően bérbeadva. Mellékjövedelemre számíthat. Ujonnan épült lakás, tágas udvarral, melléképületekkel s kerttel. Kérvények a felsőiskolai plébániahivatalhoz küldendő. Határidő szept. 17. d. e. 10 órakor. Személyes megjelenés szükséges. *Az iskolaszék.* 642 1—1

A zalabéri róm. kath. iskolaszék hadbavonult tanítója helyettesítésére, annak visszatérteig, pályázatot hirdet. Fizetés az 1916/17. iskolai évre havi 120 korona, ebből 80 korona államsegély, továbbá egy szobából álló lakás, fűtésre fa. Okleveles tanítók, esetleg tanítónők felszerelt kérvényeiket *ft. Osadinszki György* esperes-plébános, iskolaszéki elnökhöz *szept. 24-ig* küldhetik. Az állás október 1-én elfoglalandó. 618 1—1

Osztopán (Somogy.) róm. kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Törvényes fizetés, egy szobás butorozott lakás, lakásbérpótlék és kertiletmény. Kötelessége az iskolaszék által meghatározott osztályok és ismétlősök tanítása, kántoriakban segédkezni, gyermekeket templomba és körmenetek alkalmával vezetni, rájuk felügyelni és a veszprémi «Gondviselés» segélyegyletnek tagjává lenni. Nők is pályázhatnak. Pályázati határidő *október 8.* amely napon a választás is meg-ejtetik. Kérvények Plébániahivatal, Osztopán küldendő. 693 1—1

Felsőpereszta (Veszprém m.) uradalmi osztatlan iskolához keresünk a hadbavonult és eltűnt tanító helyettesének róm. kath. tanítónőt *október 1-re*. Kap évi 1200 koronát, a tanító lakásából egy butorozott szobát ágyruha használat nélkül, ételmezést havi 40 koronáért a tanító családjánál. Pályázatok özv. *Nádasdy Tamásné grófné* ömeltőségéhez címezve a bakonyházi iskolaszék elnökségéhez küldendő *be szept. 30-ig*. A helyettes az állás végleges megüresedése esetén állandó alkalmazást nyerhet. 692 1—1

A somogysámsoni róm. kath. iskolaszék kisegítő kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése havi 100 kor., szoba, fűtés, takarítás. Kántortanítónők is pályázhatnak. *Plébániahivatal.* 696 1—1

Tanítópár magyar, német, tót nyelvismerettel két községből egy helyre állást keres. *Haschek* tanító. Lapincsolasi, (Vasm.) 559 2—3

Egy változatú (tér) — újrendszerű Pajkr-féle harmónium 1 éve használva, teljesen hibátlan szerkezetű, igen kellemes erős hangú, 220 kor. helyett 180 kor. ért eladó. Eger, Szépasszonyvölgy-utca 14. sz. *Bányay István* nyug. tanító. 611 1—1

TÁROGATÓ

HEGEDŰ

HARMONIUM

vagy bármely más hangszer vásárlása előtt kérje saját érdekében a kívánt hangszerről szóló árjegyzéket, melyet ingyen küld

STOWASSER

es. és kir. udv. szállító, a jav. Rákóczi-tárogató feltalálója.

Az ország legnagyobb hangszergyára

vonós és fúvós hangszerekben.

BUDAPEST II., Lánchid-u. 5.

Régi hangszerek vétele, becserélése és művészi javítása.

Legrégibb cég. ♦ Alapított 1770.

Tantervfüzet 90 fillér. Legjobb!

RUZSINSZKY L. kántortanító Váchartyán.

585—1

Stampay ének- és imakönyve 12 old. háborús szöveggel bővítve, a tanév elején, míg a tanulók beszerzik: kötve 60 fillér, díszes vászonban 90 fillér, művészi kötésben 4 korona. Tízre egy ingyen. Uj kotta, 40 old. ingyen, kötve 60 fillér. **Köbölkut,** Esztergom megye. 678—20

Október hónapra való szép magyar MÁRIA-ÉNEKEK.

Hazafias Mária-dalok (háborús) I., II., III. füz. darabonként 3 kor. **Mária-dalok** (ezekben is található háborús) 1. füz. 1.50 K, 2. füz. 2 K, 3. füz. 3 K, 4. füz. 2 K, 5. füz. 4 K, 6. füz. 2 K, Udvozlégy Mária 50 fillér. Az új iskolai évre az összes isk. ünnepélyekre alkalmasak: **Ünnepi daloskönyv** I. rész gyermekkar 3 K, szoprán sz. 1 K, alt sz. 1 K. **Ünnepi daloskönyv** II. rész. Vegyes kar 3 K, szoprán sz. 1 K, alt sz. 1 K, tenor sz. 1 K, basszus 1 K. Kapható a szerzőnél: **Kontor Elek** Budapest, II., Lánchid-u. 2. 1—3